

Populiariosios muzikos vertybių tyrimas

Nancy L. Douglas, Maysam H. Baydoun, Lydia H. Falk

Populiarioji kultūra ir populiarioji muzika iš esmės vaidina didžiulį vaidmenį mokinių gyvenime. Kai kuriais atvejais muzika ir išmybės turi daugiau įtakos mokinio asmenybei nei mokomoji programa. Siūlydami klasėje apmąstyti ir įvertinti žiniasklaidos priemonių atspindėtą populiariąją kultūrą, pedagogai gali sumažinti atotrūkį tarp „realaus gyvenimo“ ir „mokyklos gyvenimo“. Bet kaip galėtų mokytojai, pasitelkę poeziją, muziką ir vaizduojamąjį meną, skatinti kritinį mąstymą ir aktyvųjį mokymąsi? Ar populiarioji muzika iš tiesų ko nors verta?

Alvermannas, Moonas ir Hagoodas savo knygoje „Populiarioji kultūra pamokose: žiniasklaidos informacijos kritinio suvokimo mokymas ir tyrimas“ (Popular Culture in the Classroom: Teaching and Researching Critical Media Literacy) pažymi, kad, „norint šių dienų labai sudėtingoje ir technologiškai pažangioje visuomenėje būti išsilavinusiam, svarbu kritiškai apmąstyti skaito mūsų laiko ženklus, ir tai galioja tiek mokykloje dėstomiems tekstams, tiek apskritai šiuolaikinei kultūrai“ (1999, p. 10). Kaip literatūros dėstytoja, norėjau paskatinti kai kuriuos savo studentus kritiškiau vertinti žiniasklaidos pateikiamą informaciją ir padėti jiems šią tyrimų sritį suvokti kaip teisėtus šių dienų jaunimo tikrojo raštingumo tyrimus. Minėtus klausimus nušviečia šiame straipsnyje aprašytas tyrimų projektas, įgyvendintas su dviem magistrantais.

Dalyviai

Vidurinė mokykla, kurioje dirbome, įsikūrusi Derbornio mieste, Mičigano valstijoje (JAV), visai šalia Detrito didmiesčio. Per pastaruosius 50 metų čionai imigravo tūkstančiai Artimųjų Rytų gyventojų. Šiuo metu jokioje kitoje Jungtinių Valstijų bendruomenėje nėra tiek daug arabų kilmės amerikiečių kaip Derborne. Vidurinėje mokykloje mokosi apytiksliai 66 proc. arabų amerikiečių, 32 proc. kaukaziečių kilmės amerikiečių ir 2 proc. - kitų.

Ponia Maysam Baydoun, šiame projekte dalyvaujančios klasės auklėtoja, yra gimusi Beirute, nors jos šeima atsikėlė gyventi į Derborną, kai jai tebuvo šeši mėnesiai. Ponia Baydoun yra dviejų kultūrų atstovė, nes savo gyvenime ji visą laiką dalyvavo ir amerikiečių, ir arabų kultūriniame gyvenime. Pamokose ji pabrėžia pagarbą kultūrų ir vertybių skirtumams ne tik parinkdama medžiagą ir skirdama užduotis, bet ir skatindama diskusijas apie supančios bendruomenės kultūrų ir religijų skirtumus. Kiti tyrėjai, įskaitant ir pagrindinę autorę, yra kaukaziečiai, todėl mus visus sieja pagarba kultūrų skirtumams.

Pradžia

Planuodami projektą, galvoje turėjome tris pagrindines nuostatas. Pirma, palaikoma Fiske's (1989), yra ta, kad jaunimas ne toks patiklus populiariosios kultūros vartotojas, kaip suaugusieji dažnai mano. Maža to, jaunimas priima arba atmeta muziką ar kitas meno rūšis remdamasis įgyta patirtimi, vertybėmis ir supančia socialine aplinka. Keldami diskusinius klausimus, skatinome mokinius, interpretuojant atlikėjų dainas bei įvaizdį, remtis savo patirtimi ir vertybėmis.

Antra, siekėme sukurti aplinką, kurioje mokiniai laisvai reikštų mintis apie įvairius autorius. Populiariosios kultūros išmanymas, mūsų įsitikinimu, yra socialiai orientuotas ir „natūralus“ būdas susikurti nuomonę apie žiniasklaidą. Todėl mokytojas tik padėdavo pakreipti diskusijas, bet joms nevadovavo. Be to, stengėmės neprimesti savo mėgstamų ar nemėgstamų dalykų.

Trečioji nuostata – laisvas dalijimasis informacija ir idėjomis. Kai mokinių prašoma kritikuoti atlikėjus, kurių muzika jie žavisi, esama šios tokios rizikos. Todėl atlikėjus stengėmės parinkti labai atsargiai, įtraukėme ir mokinių mėgstamus, ir nemėgstamus. Kadangi dažnai mokiniai stengiasi mokytojui įtikti ir pasako tai, ką šis norėtų išgirsti, paprašėme atsakinėti kuo nuoširdžiau ir atviriau.

Pamokos planavimas

Kad įsitikintume, ar pamokos ir užduotys atitinka valstybinę mokomąją programą, išnagrinėjome Mičigano anglų kalbos mokymo standartus ir pasirinkome penkis, kurie galėtų tikt kritinio žiniasklaidos vertinimo pamokoms. Papildomas kritinio mąstymo apibūdinimas padėjo nusistatyti dar du tikslus, tinkančius mūsų įgyvendinamam projektui. Todėl, remdamiesi Mičigano kalbos mokėjimo standartais ir dar dviem papildomais apibūdinimais, suformulavome šiuos kritinio mąstymo požymius:

- 1) įvairių stereotipų pavyzdžių ir nukrypimų nuo jų nagrinėjimas remiantis literatūra ir kita medžiaga. Pavyzdžiuose keliamos lyties, rasės, kultūros, amžiaus, klasės, religijos ir neįgalumo problemos (Mičigano švietimo departamentas, 2000);
- 2) tekstų, išreiškiančių įvairius požiūrius, lyginimas siekiant nustatyti priežastis ir apibendrinti (Mičigano švietimo departamentas, 2000);
- 3) literatūros ir kitos medžiagos temų bei pagrindinių idėjų nagrinėjimas susiejant su savo pačių gyvenimu (Mičigano švietimo departamentas, 2000);
- 4) kritinių standartų, pagrįstų estetinėmis vertybėmis, formulavimas ir panaudojimas aiškinant savo skaitymo, rašymo, klausymo, vertinimo ir atstovavimo pasirinkimą (Mičigano švietimo departamentas, 2000);
- 5) gebėjimas nagrinėti tekstus, kurie kelia klausimus: „Kokią poziciją mane skatina užimti šis tekstas?“ (Luke, 1997);
- 6) nesuderinamų požiūrių apmąstymas (Lewisen, Leland ir Harste, 2000).

Pirmiausia apklausėme ponios Baydoun septintos klasės mokinius, kokią muziką jie mėgsta ir kokios – ne (žr. 1 priedą). Apklausos analizė rodo, kad šių 12-13 metų vaikų skoniai labai įvairūs, o mėgstamiausi žanrai svyravo nuo pop muzikos (Britney Spears, Pink, Jennifer Lopez, „Oestiny’s Child“, „N’Sync“) iki alternatyviosios („Linkin Park“) ir repo (Nelly). Skatindami palyginti atlikėjų įvaizdžio ir dainos žodžių sukeltą įspūdį, nusprendėme įtraukti visus šiuos atlikėjus. Kitu laiku ar kitoje vietoje tokių pamokų objektu būtų tapę visai kiti menininkai ir visai kita muzika. Esmė ta, kad viso pasaulio žiniasklaida pateikia mokytojui medžiagos, kuri gali padėti mokiniams susivokti vertybėse ir įsitikinimuose, kuriuos puoselėja kultūra apskritai.

Mes suteikėme mokiniams galimybę remiantis nusistatytomis vertybėmis kritiškai įvertinti atlikėjus. Tiksliau sakant, paprašėme mokinių: a) palyginti dainų žodžius su atlikėjo įvaizdžiu; b) nustatyti, kokias vertybes propaguoja dainos žodžiai ir atlikėjo įvaizdis; c) savąsias vertybes palyginti su atlikėjo įvaizdžio ir dainų žodžių propaguojamomis vertybėmis arba padiskutuoti, kokią apskritai įtaką atlikėjai daro paaugliams. Mums, mokytojams, svarbus buvo ir dar vienas tikslas – norėjome, kad mokiniai pasipraktikuotų atlikdami aiškinamąsias rašymo užduotis.

1 priedas Apžvalginiai muzikos klausimai

Vardas _____

A. Parašykite tris pačius mėgstamiausius savo atlikėjus ar grupes ir paaiškinkite, kodėl jie jums patinka.

1. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man patinka:

2. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man patinka:

3. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man patinka:

B. Parašykite tris pačius nemėgstamiausius savo atlikėjus ar grupes ir paaiškinkite, kodėl jie jums nepatinka.

1. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man nepatinka:

2. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man nepatinka:

3. Grupė ar atlikėjas:

Kodėl ši grupė ir atlikėjas man nepatinka:

Pirmoji ir antroji diena: supažindinimas su tema, perklausas ir peržiūra, dienoraščių rašymas

Ponia Baydoun papasakojo mokiniams, kad jie bus tiriami ir turės parašyti apie kai kuriuos muzikos atlikėjus, jų suminėmus atsakant į apžvalginius muzikos klausimus. Ji ragino mokinius laisvai reikšti mintis ir sakė, kad galutinis šios tyrimo dalies tikslas sukurti rašinį. Pirmąją dieną mokiniams per internetą (Power Point) buvo

parodyta Britney Spears, „Destiny’s Child“, Jennifer Lopez ir Pink kūryba. Taip pat buvo klausomi ir skaitomi šių atlikėjų dainų tekstai. Paskui mokiniai buvo paprašyti savo dienoraščiuose atsakyti į šiuos klausimus:

1. Su kuria muzikos įžymybe norėtumei praleisti dieną ir kodėl?
2. Parašyk bent tris klausimus, kuriuos norėtum jai pateikti.
3. Kuri muzikos įžymybė labiausiai atitinka tavo vertybes? Kodėl?
4. Kokie trys šio asmens bruožai tau labiausiai patinka?
5. Kuri muzikos įžymybė visiškai neatitinka tavo vertybių? Kodėl?
6. Kokie trys šio asmens bruožai tau labiausiai nepatinka?
7. Ar šie atsakymai padeda suvokti, kokios kitų žmonių vertybės tave žavi?
8. Ar šie atsakymai padeda suvokti, kokios tavo paties vertybės tau patinka?

Paskui tos pačios užduotys buvo pateiktos analizuojant atlikėjus vyrus – „N’Sync“, „Linkin Park“ ir Nelly.

Trečioji diena: klasės diskusija

Vyko klasės diskusija, po kurios buvo rašomas dienoraštis, dėmesį kreipiant į atlikėjų palyginimą ir supriešinimą. Buvo lyginamos dainų tekstų nuostatos, svarstoma, kaip atlikėjas atlieka savo vaidmenį: gerai ar blogai. Kadangi dvi iš šių diskusijų vedžiau aš pati, ponija Baydoun galėjo užsirašyti pastabas ir apmąstyti tai, kas vyko. Ši užduotis padėjo geriau perprasti mokinių suvokimą ir gebėjimą kritiškai vertinti žiniasklaidą. Nagrinėjant Pink ir Britney Spears, pasirodė, kad mokiniams svarbu žinoti, kas kuria jų atliekamas dainas. Mokinių manymu, tų atlikėjų, kurie dainas rašo patys, kūryba yra įtikinamesnė, o tiems, kuriems rašo kiti, dainos idėja nelabai rūpi. Mokiniai nuolat pabrėždavo, jog žavisi Pink individualybe. Ir priešingai – Britney Spears buvo kritikuojama, kad per dažnai keičia įvaizdį. Pavyzdžiui, atlikdama „Sometimes I Run“ (Kartais aš bėgu), Britney kuria nekaltos mergaitės įvaizdį, o dainoje „I’m a Slave for You“ vaizduoja blogą merginą.

Vieno mokinio komentaras štai toks: „Visiems atrodo, kad Britney yra skaisti mergaitė, bet aš taip nemanau, nes tai neatitinka jos įvaizdžio“. Šis komentaras paskatino pasidalyti mintimis ir kitus: „Kokia gi skaisti mergelė galėtų dainuoti „I’m a Slave for You“ (Aš tavo vergė) ar „Hit me, baby, one more time“ (Suduok, mažyti, man dar kartą)?“ Mokiniai stebėjo, kokiomis priemonėmis Pink ir Britney Spears stengiasi atkreipti į save dėmesį. Spears jie pavadino provokatore, žavinčia mažus savo amžiaus berniukus ir mergytes, o Pink laikė žmogumi, kuriuo galima pasitikėti. Mokiniai išvardijo keletą priežasčių, kodėl jų manymu, Pink galėjo dainuoti dainą apie tai, kad nekenčia savęs. Štai kai kurios jų nurodytos galimos priežastys: a) tai paprasčiausiai patraukli dainos tema; b) galbūt ji pažinojo žmogų, kuris taip jautėsi; c) gal su ja taip elgėsi kiti žmonės, todėl ji parašė tokią dainą; d) galbūt tokią dainą ji padainavo norėdama pelnyti apdovanojimą ir susikrauti pinigų. Vieno mokinio manymu, ji kažkuo panaši į J. Lo, nes išteketų tik iš meilės. Tai išgirdusi kita mergaitė sušuko: „Iš kur tau žinoti, kad tai tikra, o ne vien dainos žodžiai?“

Rašydami rašinį (žr. 2 priedą), mokiniai buvo skatinami apmąstyti diskusijoje išsakytas bendraamžių pastabas. Mes, tyrėjai, norėdami nustatyti mokinių kritinio mąstymo lygį, rėmėmės minėtaisiais šešiais požymiais.

2 priedas. Rašinio klausimai

Perskaitykite klausimus, pasirinkite vieną iš jų ir atsakykite į jį penkių pastraipų rašinyje. Prisiminkite klasės diskusijas, dienoraščio įrašus ir pasirinkite labiausiai patinkamą klausimą.

1. Palyginkite Pink, Britney Spears ir „Destiny’s Child“ arba nors dvi iš šių atlikėjų. Aptarkite jų įvaizdį, dainų žodžius ir kita, ką apie jas žinote. Papasakokite, kuo jos panašios ir kuo skiriasi.
2. Palyginkite „Linkin Park“, „N’Sync“ ir Nelly arba nors du iš šių atlikėjų. Aptarkite jų įvaizdį, dainų žodžius ir kita, ką apie juos žinote. Papasakokite, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi.
3. Kieno – Pink, Britney Spears ar „Destiny’s Child“ – pavyzdys sektinesnis ir kodėl? Pagrįskite savo nuomonę remdamiesi jų kuriamu įvaizdžiu, dainų žodžiais ir kitomis žiniomis.
4. Kieno – „Linkin Park“, „N’Sync“ ar Nelly – pavyzdys sektinesnis ir kodėl? Pagrįskite savo nuomonę remdamiesi jų kuriamu įvaizdžiu, dainų žodžiais ir kitomis žiniomis.
5. Su kuria įžymybe ar įžymybėmis jaučiatės turį ką nors bendra? Kuo ypač jaučiatės artimi? Atsakymą pagrįskite konkrečiais jų kuriamo įvaizdžio ir dainų žodžių pavyzdžiais.
6. Pamažytikite apie svarbiausias vertybes: padorumą, pagarbą sau ir kitiems, atsakomybę ir sąžiningumą. Kas iš įžymybių, jūsų manymu, puoselėja vieną ar keletą šių vertybių? Atsakymą pagrįskite savo turima informacija apie įžymybę: jos kuriamu įvaizdžiu, dainų žodžiais ir t. t.

Ar mokiniai mąsto kritiškai?

Toliau pateikiame kelias mokinių rašinių ištraukas, kuriose atsiskleidžia vienas ar kitas mūsų apibrėžtas kritinio mąstymo požymis. Visų mokinių vardai pakeisti.

Jeigu skaitytojai su minimais atlikėjais nesusipažinę ir norėtų geriau suvokti mokinių diskusijas, medžiagos galėtų paieškoti atitinkamose interneto svetainėse, tačiau norėtume pabrėžti, kad patys atlikėjai šiuo atveju nėra labai svarbūs, reikšmingesnė yra dėl jų kilusi karšta diskusija.

Fatima (3 klausimas)

Britney dainos „I’m a Slave for You“ pagrindinė idėja, mano manymu, tiesiog baisi, nes moteris juk neturi būti vyro vergė. Maža to, Britney labai nepadoriai rengiasi. Pavyzdžiui, kai dainuoja scenoje, jos drabužiai būna įplyšę ir matyti kūnas. Blogiausia, kad kai kurie vaikai ima rengtis kaip ji... „Destiny’s Child“ – geresnis pavyzdys jaunoms merginoms, nes dauguma jų dainų apie tai, kokios moterys yra stiprios. Pavyzdžiui, dainoje „Survivor“ dainuojama, kad moterys gali išgyventi vienos. Mano nuomone, Pink yra blogas pavyzdys: ji ir plakatuose, ir per televiziją visada atrodo prislėgta. Manau, kad Pink dar ir dėl to blogas pavyzdys, kad ji, kaip ir Britney Spears, nepadoriai rengiasi. Pavyzdžiui, viename plakate ji rodo savo bambą, o mano kultūros mergaitėms to daryti nedera. Ji prastas pavyzdys dar ir dėl to, kad kai kuriuose plakatuose reiškia savo pyktį ir neapykantą plėšydama drabužius. Manau, kad Pink ir dainininkė prasta, ir pavyzdys netikęs.

Komentariai. Fatima atmeta moters vyro vergės stereotipą (1 požymis). Lygindama dainas ir įvaizdį, ji bando apibendrinti (2 požymis). Dainų temas ir įvaizdį mokinė sieja su savo pačios gyvenimu ir puoselėjamosiomis vertybėmis (3 požymis). Pagal pačios nusistatytus standartus sprendžia, kuris atlikėjas yra sektinas pavyzdys (4 požymis). Galiausiai ji apmąsto šių atlikėjų propaguojamas prieštaringas idėjas (6 požymis).

Sahar (5 klausimas)

Pink savo dainoje „Don't Let Me Get Me“ dainuoja, kad kartais jaučiasi labai bjauriai, negali pakęsti nei savęs, nei savo gyvenimo. Dažnai ir aš taip jaučiuosi. Pink unikali, manau, kad tokia esu ir aš. Britney Spears man artima savo daina „I'm not a girl, not yet a woman“. Kartais ir aš jaučiuosi, kad esu moteris, bet vis tiek elgiuosi kaip vaikas. Jennifer Lopez atrodo kaip moteris, ieškanti tokio vyro, kuris ją padarytų laimingą, o ne tokio, kuris turėtų daug pinigų. Aš irgi rinkčiausi vyrą, kuris manimi iš tiesų rūpintųsi, o ne tik pirktų visokius daiktus.

Komentarai. Nors Sahar rašinys atitinka tik 3 požymį, mergaitė labai išsamiai kiekvieną atlikėją sugretino su asmeniniu gyvenimu.

Kathy (4 klausimas)

Pink, žinoma, visai nerūpi, ką apie ją pamanyt žmonės. Dėl to daugelis paauglių ją žavisi ir nori būti į ją panašūs. Atrodo, kad dainomis Pink išreiškia tikruosius savo jausmus. Nors galbūt ji ir nesijaučia taip, kaip dainuoja, vis tiek, norėdama, kad dainos atrodytų tikroviškos, įdeda į jas daug aistros. Pavyzdžiui, jos dainoje „Don't Let Me Get Me“ yra tokie žodžiai: „I'm my own worst enemy, it's bad when you annoy yourself... so irritating... I don't wanna be my friend no more, I wanna be somebody else“ (Aš pati didžiausia savo priešė, blogai, kai nekenti pats savęs... tai labai erzina... daugiau nebenoriu būti draugė pati sau, noriu būti kieno nors kito). Mano manymu, tai ne tiesa. Tikriausiai Pink patinka jos gyvenimas, juk ji įžymi ir t. t. Veikiausiai ji tik nori šią dainą susieti su kitais žmonėmis – nusiminusiais ir nepatenkintais savimi. Žiūrovai pirmą įspūdį apie popžvaigždę susidaro iš jos įvaizdžio. Apie atlikėjo asmenybę jie sprendžia iš jo veido išraiškos. Įvaizdis gali atskleisti asmenybę, bet kartu gali būti ir klaidinantis. Pavyzdžiui, kai Britney Spears savo naujajame vaizdo klipe „I'm a Slave for You“ dėvėjo tik viršutinę maudymosi kostiumėlio dalį ir aptemptus džinsus, žmonės galėjo pamanyti, kad ji lengvabūdė, bet gyvenime ji galbūt labai puiki mergina ir visai nėra lengvabūdė. Savo dainose Pink išreiškia, kaip nemėgsta savęs ir kokia kartais jaučiasi vieniša, kai niekas jos nesupranta. Kartais aš visiškai pritariu šioms jos žodžiams: „Everyday I fight a war against a mirror, I can't take the person staring back at me“ (Kasdien kovoju su veidrodžiu, negaliu pakęsti to į mane spoksančio žmogaus). Nors jeigu iš tiesų Pink taip ir nesijaučia, vis dėlto gera patirti, kad kas nors kitas gali jaustis taip pat blogai kaip ir tu.

Komentarai. Kathy mintis, kad moterys atlikėjos dažnai žaidžia provokuojančiu įvaizdžiu, stengdamosi įtikti publikai ir patenkinti jos norus, atitinka 1 požymį. 2 požymį atitinka jos Britney Spears ir Pink palyginimas. Ji pritaria Pink dainų žodžiams ir tuo iliustruoja 3 požymį. O 5 požymis akivaizdus Kathy svarstymuose, kad atlikėjai pasirenka tokį vaidmenį, kokio iš jų tikisi publika. Galiausiai 6 požymis atsiskleidžia Kathy pateikiamuose Britney ir Pink įvaizdžių palyginimuose.

Carlas (4 klausimas)

Daugelis dabartinių atlikėjų labai vertinami, nes paroduoda daug įrašų. Nors transliuojant jų dainas per radiją vietoj keiksmažodžių girdėti pypsėjimas, vis tiek galima suprasti, apie ką kalbama. Tie nešvankūs žodžiai visiškai nereikalingi, o juo labiau nedera dainuoti apie narkotikų vartojimą. Nelly ne vienoje dainoje dainuoja apie svaiginimąsi. Pavyzdžiui: „Light it up and take a puff, pass it to me now“ (Užsidek, užtrauk dūmą ir duok man). Nelly dainų klausytojai girdi daugybę panašių frazių. Jo dainose taip pat ryškus neigiamas moters vertinimas. Moterys vadinamos negražiais žodžiais. Ir ne tik taip vadinamos, bet ir laikomos tinkamomis vien seksui. Man pats geriausias pavyzdys - „Linkin Park“. Jų dainos nieko neįžaidžia.

Komentarai. Supriešindamas repą su alternatyviąja muzika, Carlas išreiškia stereotipinio vyro nuomonę, kurią formuoja atlikėjo vyro įvaizdis (1 požymis). Sprendimą, koks pavyzdys yra sektinas, jis daro pagal savo paties vertinimo

standartus (4 požymis). Be to, Carlos supriešina Nelly ir „Linkin Park“ požiūrius (6 požymis).

Patty (1 klausimas)

Popžvaigždės yra pačios įtakingiausios mūsų dienų įžymybės, nes tiek daug žmonių klausosi jų dainų, žiūri jų muzikinius vaizdo klipus ir lankosi koncertuose. Žvaigždžių (Britney Spears ir „Destiny's Child“) apranga rėksminga, per daug apnuoginanti, nederanti nešioti kiekvieną dieną. Pink austruoliai didžiuojasi susitapatindami su jos dainos „Don't Let Me Get Me“ heroje, kuri niekaip negali priimti savęs tokios, kokia yra. Su šia problema susiduria daugelis žmonių. Jeigu atsisėdę į šią dainą atidžiai išsiklausytumėte, gali būti, kad jūsų požiūris į tai, kieno muzika jums iš tiesų patinka, pasikeistų. Savo muzika Pink stengiasi pasakyti austruoliams, kad būti kitokiam nėra blogai, iš tiesų tai netgi geras dalykas. Pink šokėjos neatrodo provokuojančios ir nepadorios, kaip kartais būna Britney Spears ir „Destiny's Child“. Jos normalios ir šoka taip, kaip šokama normaliame klube. Manau, kad tokios žvaigždės kaip Britney Spears ir „Destiny's Child“ turėtų labiau pagalvoti, kokių pavyzdžių rodo jaunimui.

Komentari. Patty pripažįsta, kad Britney ir „Destiny's Child“ šokiai ir apranga labai seksualūs (1 požymis). Ji apibendrina visų trijų atlikėjų nuostatas ir daro išvadą, kad sektiniausias pavyzdys yra Pink (2 požymis). 6 požymis atsiskleidžia Patty pastebėjimuose apie prieštaringas ir Pink, ir Britney propaguojamas idėjas.

Jasonas (5 klausimas)

Vidurinėje mokykloje vaikams labai rūpi, kas su kuo draugauja ir ar tu turi vaikiną arba merginą. Jie tauškia visokius niekus ir labai puikuoja, kad turi merginą. Kai su ta mergina išsiskiria, niekam neberūpi. Tai man primena „Linkin Park“ dainą „In The End“. Kadangi iš tiesų „in the end, it doesn't even matter“ (kai viskas baigta, tai visiškai nesvarbu). Plakatuose jie atrodo baisūs ir žiaurūs, nors iš tiesų yra tokie pat žmonės kaip ir visi.

Komentari. Jasonas aiškiai susiejo dainos žodžius su savo ir aplinkinių žmonių gyvenimu (3 požymis). Mėgstamiausią grupę „Linkin Park“ jis pasirinko remdamasis savo nusistatytais standartais (4 požymis). Dar jis apmąstė, kuo, jo nuomone, „Linkin Park“ kuriamas įvaizdis skiriasi nuo to, kaip grupės nariai atrodo tikrame gyvenime (6 požymis).

Išvada

Šis darbas patvirtino mūsų įsitikinimą, kad paaugliai nėra lengvabūdiškai populiariosios muzikos vartotojai, ir įkvėpė pasitikėjimo. Padrąsino ir tai, kaip atvirai mokiniai pasakoja apie mėgstamus ir nemėgstamus muzikos atlikėjus. Nors būdavo ir taip, kad vienu favoritai kitiems klasės draugams visiškai nepatiko, tačiau oponentai vieni kitų požiūrius toleravo. O toks gebėjimas išklausyti ir toleruoti kito nuomonę, nors ji ir prieštarauja tavajai, jau savaime yra esminis kritinio mąstymo elementas.

Manoma, kad šio amžiaus jaunuoliai, stengdamiesi suvokti save kaip asmenybes, sukiša prieš tėvų vertybes. Vis dėlto buvome nustebinti, kad sprendami, ar atlikėjai yra sektini pavyzdžiai, paaugliai rėmėsi kaip tik savo tėvų vertybėmis. Viena mokinė rašinyje pacitavo suaugusiųjų TV žinių laidą „20/20“, kurioje buvo kalbama apie Britney Spears ir kitus atlikėjus. Norėdama pagrįsti, kad Britney nėra sektinas pavyzdys, mokinė rėmėsi suaugusiųjų (daugiausia tėvų), kurie buvo apklausiami laidoje, nuomone. Toks dėmesys suaugusiųjų, o ne paaugliams skirtai laidai mums buvo malonus netikėtumas.

Manome, kad populiarioji žiniasklaida gali ugdyti kritinį mąstymą ir aktyvų mokymąsi. Mūsų tyrime dalyvavę vaikai gebėjo įvertinti jiems skirtos žiniasklaidos nuostatas. Entuziazmas, mokinių parodytas diskutuojant ir kuriant rašinius apie

šiuolaikinės muzikos atlikėjus, liudija, kad pastangos įtraukti į mokomąją programą tikro gyvenimo situacijas iš tiesų labai vertingos. Jos skatina mokinius ne tik diskutuoti, bet ir kritiškai vertinti supančią kultūros aplinką.

Literatūra

Alvermann, D. E., Moon, J. S., & Hagood, M. c. (1999). Popular culture in the classroom: Teaching and researching critical media literacy. Newark, DE: International Reading Association.

Fiske, J. (1989). Understanding popular culture. London: Routledge.

Luke, C. (1997). Media literacy and cultural studies. In S. Muspratt, A. Luke, & P. Freebody (Eds.), Constructing critical literacies: Teaching and learning textual practice (p. 19-49). Cresskill, NJ: Hampton Press.

Michigan Department of Education. (2000). English language arts standards and benchmarks. Žr. <http://cdp.mde.state.mi.us/MCF/ContentStandards/EnglishLanguage-Arts/default.htm>.

Nancy L. Douglas – Derborno (Mičigano valstija. JAV) universiteto Skaitymo ir kalbotyros katedros jaunesnioji dėstytoja.

Maysam H. Baydoun – Derborno (Mičigano valstija. JAV) vidurinės mokyklos anglų kalbos mokytoja.

Lydia H. Falk – Derborno (Mičigano valstija. JAV) Henry Fordo bendruomenės koledžo Anglų kalbos katedros asistentė.
